

REPORTAGE In hospice Bardo probeert iedereen de angst voor de dood weg te nemen

Een prachthuwendelijk in een hospice

In hospice Bardo is soms een feestje. Onlangs was er een prachtdag door het huwelijk van de zieke Michel Broersma met zijn partner Helma Jansen. Een huwelijk, maar ook een doop of een lekkere kerstmaaltijd kunnen helpen de angst voor de dood weg te nemen.

Hoofddorp ■ De tijdelijke bewoners van hospice Bardo zijn patiënten, maar de medewerkers en vrijwilligers behandelen ze als gasten die kunnen trouwen of in het hospice de doop van hun kleinkind kunnen bijwonen. Als je in Bardo belandt, krijg je op de weg naar je levensende zoveel mogelijk steun van alle kanten. Een patiënt kan een comfortabel gevoel krijgen door simpele dingen, zoals het eten van een zoute haring, het drinken van een wijntje of het samen kijken naar een voetbalwedstrijd.

Begeleiden van familie

Als geen ander is verpleegkundige Jackie van den Braak bij het geven van deze steun betrokken. Ongeveer acht jaar geleden koos zij, toen werkzaam bij een verpleeghuis, ervoor om bij Bardo in dienst te treden. Van 'rennen, rennen en rennen' en de zorg voor heel veel bewoners in een verpleeghuis, naar een plek waar zij de tijd heeft om patiënten in alle rust bij te staan. Geen moment heeft Jackie van den Braak spijt gehad van de overstap naar de rust en kalmte van Bardo. „Mensen vertrouwen mij, op het laatste stuk weg van hun leven. Dat is prachtig.” Het werk kan er ook bij haar inhakken, zeker als jonge mensen overlijden. Ooit lag een meisje van 24 jaar met een hersentumor in Bardo, een herinnering die zij altijd bij

zich zal dragen. Een ander gedenkwaardig moment is bij de dood van een jonge vader. Toen deze jonge vader Bardo werd uitgedragen, ging diens vrouw bij de uitgang onderuit door alle emoties. Een bijzondere herinnering aan een triest moment komt boven. „Hun kinderen gingen toen ook op de grond liggen, wij deden dat ook maar. We zaten met z'n allen buiten op de grond naar elkaar te kijken.” Haar werk kan emotioneel zijn en dan is het na een dienst noodzakelijk je hart te kunnen luchten. „Je moet even spuien met je collega. Voor de overdracht staat slechts

twee minuten, maar je moet de tijd nemen om je hoofd leeg te kunnen maken.”

Fouten in hun leven

Zo nu en dan voert de Hoofddorpse prachtige gesprekken met de mensen in hun sterfbed. Sommige patiënten zijn zo ziek dat ze maar 24 uur in Bardo verblijven voordat ze overlijden. Andere patiënten liggen er enkele maanden. De verpleegkundige kiest bewust voor de gespreksstrategie, om het positieve te benadrukken. „Als mensen fouten hebben gemaakt in hun leven en daar spijt van hebben, probeer ik ze vooral te laten nadenken over het positieve. Niet over de periode dat ze bijvoorbeeld aan de drank waren, maar om de mooie dingen vast te houden. Soms lukt dat waardoor ze minder somber worden.”

Er kan mot in de familie zijn, waarbij de conflicten aan het eind van hun leven nog worden bijgelegd. „Dan zitten de drie zussen, die elkaar niet konden luchten of zien, aan het eind toch met z'n allen rond het sterfbed van hun moeder. Zoiets is mooi.” In de praktijk is Jackie meer werktijd kwijt aan het begeleiden van de familie en andere verwanten dan aan haar patiënten. Stephanie Oostveen kijkt als leidinggevende vooral naar de vragen van de patiënt. „Samen met het verpleegkundig team ontwikkelen we nieuwe werkwijzen om de kwali-

teit van zorg te optimaliseren.”

Hospice Bardo, aan het Burgemeester Jansoniushof in Hoofddorp, telt tien bedden die zo'n tachtig procent van het jaar zijn gevuld. De patiënten zijn in goede handen dankzij de zorgprofessionals en een grote club van enthousiaste vrijwilligers.

Kerstmaaltijd

Frank van der Veer is één van die vrijwilligers en heeft een bijzondere taak. De hobbykok uit Hoofddorp maakt voor kerstavond het gezamenlijke diner. In theorie kunnen er ruim veertig of vijftig mensen aan tafel zitten, maar hij rekent op een groep van ongeveer 25. Veel patiënten komen hun kamer niet meer uit of willen niet meer eten.

Voor degenen die wel komen, haalt hij alles uit de kast. Hij maakt het kerstdiner voor de derde keer en dit jaar staat hetzelfde op het menu als vorig jaar. Het smaakte lekker en dat is ook praktisch. „Het klinkt cru, maar de mensen die vorig jaar hebben meegegeten, leven niet meer.”

Er is een driegangenmenu en hij doet vooraf inkopen om er op de 24e al vroeg in de morgen mee te beginnen. Hij noemt bospaddenstoelensoep, zalm met een saus van dille en Italiaanse salade als enkele gerechten van het uitgebreide keuzemenu. „Alles is zelfgemaakt, behalve het ijs en de Franse kazen als dessert.”

Alleen proeven

Met regelmaat eten de bewoners van een hospice hun maaltijden niet op, maar proeven ze alleen van de gerechten. Het maakt niet uit bij het kerstdiner in Bardo. „Het

Eindejaarsverhalen

We naderen het einde van het jaar. De donkere dagen rondom kerst bieden ons de gelegenheid om te reflecteren. Maar ook tijd om vooruit te kijken. Welke verhalen waren dit jaar bijzonder? Welk verhaal heeft ons het meest ontroerd? En welke plannen hebben de hoofdrolspelers in onze verhalen voor het nieuwe jaar? Je leest het allemaal in onze serie eindejaarsverhalen.

aan kan leveren.”

Frank van der Veer is één van de 155 vrijwilligers van hospice Bardo dat altijd op zoek is naar nieuwe mensen. Door de coronaperiode liep het aantal vrijwilligers terug, vertelt vrijwilligerscoördinator Hajnalka Sziklai. Belangrijk zijn zeker de zorgvrijwilligers, die na een speciale opleiding de verpleegkundigen en de arts in Bardo kunnen bijstaan.

Veertigers en vijftigers

De laatste tijd melden zich steeds meer veertigers en vijftigers aan als vrijwilliger. De gemiddelde leeftijd is 63, maar ook jongere vrijwilligers vinden hier een zinvolle vrijetijdsoptie. Voor tuinklussen bijvoorbeeld, als gastvrouw of als verzorger van de bloemen. Het schikken van de bloemen is een klein maar niet onbelangrijk detail. De kleurrijke boeketten zorgen voor sfeer en mogelijk ook een glimlach bij de patiënten in hun laatste levensdagen.

Arthur de Mijtenaere

gaat erom dat ze de beleving van de smaak nog een keer kunnen meemaken, al nemen ze maar één hapje.” In een hospice is veel treurnis, maar de Hoofddorper zegt dat het koken op zo'n dag 'een bijzonder gevoel' geeft. Het is ook totaal iets anders dan zijn dagelijkse werk: het verkopen van technische apparatuur in binnen- en buitenland. „Het is gewoon leuk. Patiënten kunnen drie familieleden of vrienden uitnodigen, die ook aan tafel zitten. Het is vaak de laatste keer dat ze samen eten. Ik ben dankbaar dat ik daar een bijdrage

„Mensen vertrouwen mij, op het laatste stuk weg van hun leven. Dat is prachtig”

Jackie van den Braak
Verpleegkundige